

Embedsregnskab 2005

for

Vestre Landsret.

Indledning.

Embedsregnskabet for 2005 for Vestre Landsret er udarbejdet i samarbejde mellem Domstolsstyrelsen og Vestre Landsret.

Embedsregnskabet indeholder i afsnit 2 en kort beskrivelse af landsretten.

I afsnit 3 redegøres for udviklingen i landsrettens sagsbeholdning og gennemløbstider og for opfyldelsen af opstillede målsætninger om gennemløbstider.

I afsnit 4 omtales udviklingen i antallet af medarbejdere i landsretten samt den foreløbige udgave af den vægtningsmodel, der bl.a. skal tjene til belysning af produktivitetsudviklingen i landsretterne.

I afsnit 5 omtales landsrettens fortsatte deltagelse i et forsøg med retsmægling.

I afsnit 6 omtales nogle af de administrative sager, som behandles i landsretten (Høringssager, klagesager, sættemerbeskikkelser og administrationen af rejsedommerordningen).

I afsnit 7 omtales de lokalemæssige problemer, som landsretten har i Viborg.

I afsnit 8 omtales landsrettens handlingsplaner for 2005 og opfyldelsen af disse.

Embedsregnskabet afsluttes med en samlet vurdering i afsnit 9 af udviklingen i 2005 samt forventningerne til de kommende år.

2. Kort om Vestre Landsret.

Vestre Landsret har sit sæde (hovedtingsted) i Viborg. Landsretten består af 1 præsident, 38 andre faste landsdommere, ca. 10 midlertidige (konstituerede) landsdommere, 8 øvrige jurister og ca. 60 administrative medarbejdere.

Præsidenten er administrativ chef for landsretten og således ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Landsrettens dommere er fordelt på 15 retsafdelinger med hver tre dommere. Landsrettens administrative medarbejdere er fordelt på 6 retssektioner, der hver udfører de administrative sagsbehandlingsfunktioner for to, tre eller fire retsafdelinger, samt på en sektion og nogle mindre enheder til varetagelse af en række centrale, administrative opgaver. Landsrettens øvrige jurister er tilknyttet de retsafdelinger, der behandler særligt mange kæremål eller i særlig grad står for forberedelsen af landsrettens civile sager, samt landsrettens administration.

Vestre Landsret behandler sager ved hovedtingstedet i Viborg samt ved de såkaldte bitingsteder i Århus, Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg. Landsrettens administration er beliggende ved hovedtingstedet i Viborg.

3. Udviklingen i landsrettens sagsantal og sagssammensætning.

a. Udviklingen i civile sager.

I tabel 1 vises udviklingen i antallet og fordelingen af civile sager i perioden 2003 – 2005:

Tabel 1. Udviklingen i civile sager

Sagsudviklingen 2003 - 2005 for civile sager						
	1. Instans øko. værdi	Ankesager øko. værdi	Andre sager	Alle ekskl. kæresager	Kæresager	Alle sager
Sagsbeholdning pr. 01/01 2003	836	839	341	2016	190	2206
Nye sager 2003	376	1004	581	1961	1168	3129
Sluttede sager 2003	437	952	570	1959	1208	3167
Sagsbeholdning pr. 31/12 2003	775	891	352	2018	150	2168
Nye sager 2004	396	823	624	1843	1024	2867
Sluttede sager 2004	445	953	744	2142	1027	3169
Sagsbeholdning pr. 31/12 2004	726	761	232	1719	147	1866
Nye sager 2005	448	787	577	1812	1070	2882
Sluttede sager 2005	362	819	590	1771	1064	2835
Sagsbeholdning pr. 31/12 2005	812	729	219	1760	153	1913

Der er en klar nedgang i beholdningen af civile sager set over hele perioden 2003 – 2005. Således er beholdningen af civile sager nedbragt med godt 13 % fra begyndelsen af 2003 til udgangen af 2005. Nedbringelsen af sagsbeholdningen har været særlig stor i 2004. I 2005 er sagsbeholdningen dog steget med knapt 3 %. Udviklingen i 2005 må bl.a. ses i sammenhæng med, at antallet af sager, der har kunnet slutes uden domsforhandling, er faldet med ca. 200 set i forhold til 2004, samt at det er anset for nødvendigt at øge afviklingen af de generelt mere hastende straffesager, som ellers i særlig grad ville være blevet ramt af afviklingen af nogle større sager i 2005.

b. Udviklingen i straffesager.

I tabel 2 vises udviklingen i antallet og fordelingen af straffesager i perioden 2003 – 2005.

Tabel 2. Udviklingen i straffesager:

Sagsudviklingen 2003 - 2005 for straffesager							
	Nævninge- sager	Med domsm. og bevis	Med domsm. uden bevis	Andre ankesager	Domssager i alt	Kære- sager m.v.	Alle sager
Sagsbeholdning pr. 01/01 2003	10	296	93	84	483	22	505
Nye sager 2003	46	786	367	311	1510	1858	3368
Sluttede sager 2003	43	786	342	298	1469	1855	3324
Sagsbeholdning pr. 31/12 2003	13	296	118	97	524	25	549
Nye sager 2004	35	782	375	337	1529	1900	3429
Sluttede sager 2004	38	748	362	335	1483	1885	3368
Sagsbeholdning pr. 31/12 2004	10	330	131	99	570	40	610
Nye sager 2005	30	821	365	409	1625	1727	3352
Sluttede sager 2005	31	854	369	412	1666	1729	3395
Sagsbeholdning pr. 31/12 2005	9	297	127	96	529	38	567

Tallene for sluttede sager kan indeholde korrektioner på indtil +/- 4 som følge af ændrede registreringer.

Udviklingen i landsrettens straffesager set over hele perioden 2003 – 2005 viser en stigning i sagsbeholdningen på godt 10 %. I 2005 er sagsbeholdningen dog faldet med ca. 7 %. Det er således i 2005 lykkedes at vende udviklingen i beholdningen af straffesager samtidig med, at der er sket en øget tilgang af domssager og en fortsat afvikling også af større sager. Denne øgede indsats for afvikling af disse sager skal ses på baggrund af straffesagers generelt hastende karakter.

c. Længerevarende sager.

I tabel 3 vises udviklingen i længerevarende sager i perioden 2003 – 2005.

Tabel 3. Udviklingen i længerevarende sager.

Domsforhandlinger i 2003 - 2005 af mere end 2 dages varighed										
	Civile sager				Straffesager				Alle sager	
	1. instans		Anke		Nævningesager		Domsmænd		Dage i alt	Sager i alt
	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt		
2003	104	30	0	0	203	35	85	17	392	82
2004	75	20	3	1	201	35	110	15	389	71
2005	66	16	3	1	141	21	122	14	332	52

Landsretten har i 2005 brugt mindre tid til domsforhandlinger af mere end 2 dages varighed end i 2003 og 2004. Niveaet ligger dog fortsat over niveauet for årene forud for 2003 (287 dage i alt i 2000, 324 i 2001 og 264 i 2002).

d. Gennemløbstider.

Landsretten har i 2000 opstillet målsætninger for den højeste gennemløbstid for forskellige sagstyper. Da det ikke kan undgås, at gennemløbstiden for nogle sager bliver længere end det generelt ønskelige - f. eks. i tilfælde hvor sagens afgørelse afventer udfaldet af en sag i Højesteret eller ved EF-Domstolen - er målsætningerne fastsat således, at målsætningen for en sagstypes gennemløbstid anses for fuldt opfyldt, hvis 90 % af sagerne har en gennemløbstid, som opfylder målsætningen. Målsætningerne omfatter sager, der er afgjort under eller efter en domsforhandling.

Tabel 4 og 5 viser den absolutte og procentuelle fordeling af gennemløbstiden – tiden fra sagens modtagelse til sagens slutning til retsbogen - for sager sluttet i 2005 under eller efter domsforhandling. Landsrettens målsætninger for gennemløbstiden og opfyldelsen heraf fremgår ligeledes af tabellerne tillige med oplysning om målopfyldelsen i 2003 og 2004. Tabel 4 omfatter nogle sagstyper med en normalt længere gennemløbstid, mens tabel 5 omfatter nogle sagstyper med en normalt kort gennemløbstid.

Tabel 6 og 7 viser de gennemsnitlige gennemløbstider for domsforhandlede civile sager og straffesager sluttet i de enkelte halvår i perioden 2003 – 2005.

Tabel 4. Fordeling af gennemløbstider for almindelige borgerlige 1. instans- og ankesager

	Alm. 1. Instanssager* (Målsætning: 18 mdr.)		Alm. ankesager*** (Målsætning: 12 mdr.)	
	Sluttet i 2005 under eller efter domsforhandling		Sluttet i 2005 under eller efter domsforhandling	
	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt
0 - 6 mdr.	1	0	10	2
6 - 12 mdr.	26	12	293	60
12 - 15 mdr.	31	15	87	18
15 - 18 mdr.	69	32	42	9
18 - 24 mdr.	26	12	43	9
Over 2 år	60	28	14	3
I alt	213	100	489	100
		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt
	2005	60	2005	62
	2004	58	2004	67
	2003	53	2003	68

* Ekskl. Selskabstømmersager og børnefjernelsessager

** Ekskl. Ægteskabssager, faderskabssager og sager om administrativ frihedsberøvelse

Tabel 5. Fordeling af gennemløbstider for ægteskabssager samt for nævningesager og andre straffesager.

	Ægteskabssager (Målsætning: 3 mdr.)		Nævningesager (Målsætning: 3 mdr.)		Straffesager* (Målsætning: 4 mdr.)	
	Sluttet i 2005 under eller efter domsforhandling		Sluttet i 2005 under eller efter domsforhandling		Sluttet i 2005 under eller efter domsforhandling	
	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt
Under 1 mdr.	5	2	1	3	35	3
1 - 2 mdr.	83	29	1	3	206	15
2 - 3 mdr.	126	45	2	6	236	18
3 - 4 mdr.	39	14	8	26	255	19
4 - 6 mdr.	16	6	15	48	324	24
6 - 9 mdr.	9	3	2	6	201	15
9 - 12 mdr.	4	1	1	3	41	3
Over 1 år	1	0	1	3	37	3
I alt	283	100	31	100	1335	100
		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt
	2005	76	2005	13	2005	55
	2004	70	2004	27	2004	57
	2003	68	2003	28	2003	59

*Alle sager bortset fra nævningesager

Som det fremgår af tabel 4 og 5, har der i 2005 været tale om højere målopfyldelse for almindelige borgerlige 1. instanssager og ægteskabssager, mens målopfyldelsen for de øvrige sagstyper er faldet og især for så vidt angår nævningesager.

Særligt om nævningesagerne skal det bemærkes, at udviklingen med hensyn til målopfyldelse må ses i sammenhæng med det øgede pres, som der i 2005 har været med hensyn til afvikling af straffesager. Hertil kommer, at der navnlig ved længerevarende sager og sager med flere forsvarere kan være praktiske vanskeligheder med berammelsen af sagerne med det varsel, som landsretten ønsker. Selv om kun en meget beskeden del af sagerne opfylder målsætningen for gennemløbstid på 3 måneder, må det dog på den nævnte baggrund vurderes som

tilfredsstillende, at næsten 90 % af sagerne er afsluttet inden 6 måneder efter landsrettens modtagelse af sagerne.

Udviklingen i målopfyldelsen for de øvrige straffesager må ikke mindst ses i lyset af det store antal nævningesager, som landsretten har modtaget i 2003 og 2004. Som nærmere omtalt i embedsregnskabet for 2004 medførte afviklingen af disse resursekrævende sager en stigning i sagsbeholdningen af almindelige straffesager, fordi det blev vanskeligere at afvikle de mere almindelige sager på grund af afviklingen af de store sager. Som nævnt foran har man i 2005 øget afviklingen af straffesager således, at beholdningen af straffesager er nedbragt samtidig med, at det i alt væsentligt er lykkedes at fastholde målopfyldelsen på niveauet svarende til tidligere år. Dette har til gengæld haft betydning for målopfyldelsen i nævningesager og navnlig almindelige civile ankesager.

Det skal endelig fremhæves, at andelen af skriftligt behandlede civile kæremål med opfyldt målsætning (på 6 uger) var 76 % i 2005 og dermed - uanset stigningen i antallet af sådanne kæremål - på højde med niveauet i 2004, hvor målsætningen blev opfyldt i 79 % af sagerne mod 59 % i 2003 og 64 % i 2002.

Tabel 6. Udviklingen i gennemsnitlige gennemløbstider i domsforhandlede civile sager:

Gennemløbstid* i domsforhandlede civile sager sluttet i årene 2003 - 2005								
	1. Instans m. økonomisk værdi**		Ankesager m. økonomisk værdi		Ægteskabssager, Børnefjernelsessager m.v.		Alle borgerlige sager	
	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid
2003 I	111	22,6	304	12,4	162	3,2	621	12,5
2003 II	88	22,8	260	12,7	158	2,8	534	11,9
2004 I	144	22,5	318	13,2	203	3,0	693	12,4
2004 II	85	23,6	266	13,0	188	3,0	571	11,4
2005 I	109	21,6	266	12,4	183	2,8	588	11,3
2005 II	91	22,9	223	13,9	164	2,9	495	11,9

* Gennemløbstid = Tiden fra sagens modtagelse til sagen er sluttet ifølge retsbogen.

** Ekskl. sager om såkaldt selskabstømning

Som det fremgår, har de gennemsnitlige gennemløbstider i perioden været stort set uændrede eller let faldende, bortset fra den seneste udvikling for de almindelige ankesager, hvilken udvikling som nævnt skal ses i sammenhæng med den øgede afvikling af de generelt mere hastende straffesager. Særligt hvad angår de civile 1. instanssager, skal udviklingen ses på baggrund af, at de gennemsnitlige gennemløbstider for civile 1. instanssager i årene forud for 2002 har ligget på et ret konstant niveau omkring 30 måneder. Den positive udvikling til det nuværende niveau må antages ikke mindst at have sammenhæng med, at landsretten den 1. januar 2002 etablerede en særlig forberedelsesafdeling for civile 1. instanssager.

Tabel 7. Udviklingen i gennemsnitlige gennemløbstider i domsforhandlede straffesager:

Gennemløbstid* i domsforhandlede straffesager sluttet i årene 2003 - 2005										
	Nævningesager		Med domsmænd og bevisførelse		Med domsmænd uden bevisførelse		Andre ankesager		Alle domssager	
	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid
2003 I	22	3,3	341	4,2	153	3,4	114	3,7	630	3,9
2003 II	21	4,0	326	4,3	146	3,5	111	4,1	605	4,1
2004 I	16	4,0	354	4,3	166	3,4	146	3,9	682	3,9
2004 II	21	4,3	281	4,8	129	3,9	105	4,2	536	4,4
2005 I	17	4,2	357	4,9	154	4,0	170	3,3	698	4,3
2005 II	14	4,1	348	4,6	152	3,6	156	3,6	668	4,2

* I dette skema er gennemløbstid = tiden fra sagens modtagelse til domsforhandlingens 1. dag.

Som det fremgår, har de gennemsnitlige gennemløbstider i straffesager i det meste af perioden ligget nogenlunde konstant og for ankesagernes vedkommende samlet omkring det niveau på 4 måneder, som efter landsrettens vurdering i almindelighed må anses for det praktisk mulige, bl.a. når der tages hensyn til, at en meget stor del af landsrettens straffesager skal behandles på bitingstederne. Det store antal nævningesager i 2003 og 2004 førte indtil midten af 2004 kun til en mindre forhøjelse af gennemløbstiden for disse sager og ikke til en forhøjelse af

gennemløbstiden i de øvrige straffesager. Derimod steg sagsbeholdningen, og efter midten af 2004 - og således bl.a. i lyset af afviklingen af en meget stor nævnings sag i lejede lokaler i Randers og af en meget langvarig domsmandssag ved bitingstedet i Århus - steg gennemløbstiderne i de øvrige straffesager noget. Dette var efter landsrettens vurdering uundgåeligt men ikke tilfredsstillende, og det må derfor - isoleret for straffesagerne - vurderes som absolut tilfredsstillende, at det i 2005 er lykkedes at vende denne udvikling.

e. Sageres alder.

Ved udgangen af 2005 var de verserende civile 1. instans- og ankesager fordelt således med hensyn til sageres alder:

Ca. 68 % af sagerne er modtaget i 2005

Ca. 17 % af sagerne er modtaget i 2004

Ca. 6 % af sagerne er modtaget i 2003

Ca. 5 % af sagerne er modtaget i 2002

Ca. 3 % af sagerne er modtaget i 2001

Ca. 1 % af sagerne er modtaget i 1997-2000

I forhold til tidligere er der sket en markant nedbringelse af andelen og antallet af gamle civile sager.

Ved udgangen af 2005 var de verserende straffesager (1. instans- og ankesager) fordelt således med hensyn til sageres alder:

Ca. 74 % af sagerne er modtaget i 4. kvartal 2005.

Ca. 18 % af sagerne er modtaget i 3. kvartal 2005.

Ca. 7 % af sagerne er modtaget i 1. halvår 2005.

Ca. 1 % af sagerne er modtaget i 2003 - 2004.

4. Medarbejdere.

a. Udviklingen i årsværksforbrug fordelt på de enkelte medarbejdergrupper.

Tabel 8 viser antallet af medarbejdere i landsretten opgjort som årsværksforbrug og fordelt på de enkelte grupper:

Tabel 8. Landsrettens medarbejdere

Opgjort i årsværk er udviklingen i antallet af medarbejdere i 2003 - 2005:

	2003	2004	2005
Juridisk personale	57,7	57,3	56,6
Kontorpersonale*	47,5	47,3	46,9
Elever	1,0	1,4	2,0
Ansatte i beskæftigelsesordning	6,0	4,4	4,0
Øvrigt personale*	5,5	5,5	5,6

* I forhold til tidligere års oversigter er flyttet 3 årsværk fra kontorpersonale til øvrigt personale. Der er tale om medarbejdere i landsrettens IT-sektion og placeringen af disse årsværk under gruppen øvrigt personale sker alene med det formål at ensarte fremgangsmåden ved årsværksopgørelsen i de to landsretter

b. Sagsvægtningsmodel.

Landsretterne samarbejder med Domstolsstyrelsen om udarbejdelse af en model med vægtning af forskellige sagstyper. I modellen indregnes sluttede sager med en vægtenhed afhængig af sagstype og den måde, hvorpå sagen slutes.

Vægtenhederne er særskilt fastsat for henholdsvis kontorpersonele og jurister efter en generel vurdering og sammenligning af det arbejde, der for den enkelte medarbejder i den pågældende medarbejdergruppe er forbundet med behandlingen af den enkelte sag sammenlignet med behandlingen af andre sager og alt afhængig af sagstype og måde, som sagen slutes på. Der er således ikke tilsigtet nogen sammenhæng mellem de vægtenheder, der ved en sags slutning tildeles henholdsvis jurister og kontorpersonele, og der er derfor ikke grundlag for nogen sammenligning af antallet af vægtede enheder pr. årsværk for de forskellige personalegrupper.

Der er ved selve vægtenhederne ikke taget hensyn til den tid, der medgår til rejse til og fra landsrettens bitingsteder. Denne rejsetid skal opgøres særskilt og inddrages i den samlede vurdering af landsrettens produktivitetsudvikling. Som grundlag for denne opgørelse af rejsetid kan oplyses følgende om antallet af rejseuger til bitingstederne - herunder et midlertidigt lejemål i Randers - i 2005:

Antal rejseuger i 2005	
Bitingssted	Antal uger:
Århus	67
Aalborg	43
Kolding	28
Esbjerg	25
Sønderborg	30
Randers (lejemål)	10

Det tilsigtes, at man med anvendelsen af denne model bl.a. vil få grundlag for et mere sikkert billede af udviklingen i landsretternes produktivitet. Denne produktivitet er opgjort som antal vægtede sagsenheder pr. årsværk, og det skal understreges, at ved denne beregning indgår alle årsværk for henholdsvis jurister og kontorpersonele og ikke blot årsværkene for de medarbejdere, der er knyttet til det umiddelbare arbejde med den pågældende sagstype.

Det skal endvidere understreges, at landsretterne og Domstolsstyrelsen fortsat arbejder med justering af vægtningsmodellen.

Af hensyn til muligheden for sammenligning med tidligere år er resultatet efter den nu foreliggende vægtningsmodel opgjort både for 2005 og 2004.

Tabel 9. Forholdet mellem vægtede sagsenheder for sluttede sager og anvendte årsværk.

Kontorpersonale - Straffesager					
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	I alt vægtede straffesagsenheder	Normativ (årsværk)	Antal vægtede straffesagsenheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2005	8388,2	1534,4	9922,6	46,9	212
Vægtede sagsenheder 2004	7984,1	1637,6	9621,7	47,3	203

Jurister - Straffesager					
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	I alt vægtede sagsenheder	Anvendte årsværk	Antal vægtede sagsenheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2005	4898,8	642,7	5541,5	56,6	98
Vægtede sagsenheder 2004	4786,8	685,4	5472,2	57,3	96

Kontorpersonale - Civile sager					
	Almindelige civile sager	Civile kæresager	I alt vægtede sagsenheder	Anvendte årsværk	Antal vægtede sagsenheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2005	6398,4	1657	8055,4	46,9	172
Vægtede sagsenheder 2004	7738,5	1592	9330,5	47,3	197

Jurister - Civile sager					
	Almindelige civile sager	Civile kæresager	I alt vægtede sagsenheder	Anvendte årsværk)	Antal vægtede sagsenheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2005	5966,2	892,1	6858,3	56,6	121
Vægtede sagsenheder 2004	6812,4	861,1	7673,5	57,3	134

Hovedtendensen i udviklingen er, at der for begge personalegrupper er anvendt mere tid på straffesager og mindre tid på civile sager i 2005 sammenlignet med 2004. Dette stemmer med det, der er anført foran om øget afvikling af de generelt mere hastende straffesager. De udsving, som oversigten viser, må dog også ses i lyset af den usikkerhed, der er knyttet til modellen.

5. Forsøg med retsmægling.

Vestre Landsret har siden 1. marts 2003 deltaget sammen med 4 byretter i et forsøg med retsmægling. Tilrettelæggelsen og gennemførelsen af forsøget varetages i landsretten af dennes 15. afdeling (den særlige forberedelsesafdeling). Retsmæglingen udføres af 3 af landsrettens dommere og 3 advokater. Der henvises nærmere til oplysningerne om retsmægling på landsrettens hjemmeside www.vestrelandsret.dk.

De foreløbige resultater er positive. Der er truffet politisk beslutning om at gøre ordningen med retsmægling landsdækkende og permanent. Den nærmere udformning af en sådan ordning overvejes for tiden i Retsplejerådet.

For så vidt angår landsretten, kan det nærmere oplyses, at man i 2005 har tilbudt retsmægling i knapt 500 sager, og dette tilbud er blevet accepteret i 80 sager. Retsmægling er gennemført i 41 af de 80 sager. (I de resterende 39 sager er tilsagnet om deltagelse i retsmægling eller hele sagen tilbagekaldt inden afholdelse af mødet med retsmægleren).

I 30 af de 41 sager (73 %) er retsmæglingen endt med, at parterne har forliget sagen. I 11 sager er retsmæglingen endt uden forlig og sagen overgået til sædvanlig retssagsbehandling.

Forsøget med retsmægling var oprindeligt planlagt til at udløbe med udgangen af 2004, men det er i december 2004 besluttet at lade forsøgsordningen fortsætte, mens der arbejdes med en tilvejebringelse af den fornødne lovgivning om en permanent og landsdækkende ordning med retsmægling.

6. Administrative sager.

Blandt de administrative sager, som behandles i landsretten, kan nævnes:

a. Høringssager.

Der er i 2005 afgivet udtalelse i 63 høringssager vedrørende lovforslag m.v.

I 2003 og 2004 blev der afgivet udtalelser i henholdsvis 58 og 75 sådanne høringssager.

b. Klagesager.

I medfør af retsplejelovens § 48 kan landsrettens præsident meddele en advarsel til en dommer eller anden domstolsjurist i landsretten eller i en ikke-præsidentledet byret i landsretskredsen, hvis den pågældende har udvist utilbørligt eller usømmeligt forhold i forbindelse med udførelsen af sin tjeneste.

I 2005 har præsidenten indledt behandling af 42 klager over dommere/domstolsjurister. 16 af disse klager angik landsdommere.

I 2003 og 2004 indledte præsidenten behandling af henholdsvis 30 (heraf 7 om landsdommere) og 44 (heraf 19 om landsdommere) sådanne klager.

I hovedparten af disse sager har klagen primært drejet sig som utilfredshed med en rets judicielle afgørelser, som det ikke er muligt for præsidenten at tage stilling til i medfør af retsplejelovens § 48. I 1 af sagerne fra 2003, 1 af sagerne fra 2004 og 1 af sagerne fra 2005 blev der enten af præsidenten eller af vedkommende dommer/domstolsjurist med præsidentens tiltræden knyttet kritiske bemærkninger til eller beklagelse af dommerens/domstolsjuristens optræden eller sagsbehandling, men der har ikke i nogen af sagerne fra 2003 – 2005 været tale om forhold af en karakter, der har kunnet give grundlag for at meddele en advarsel efter § 48.

Foruden disse klagesager har landsrettens præsident i 2003-2005 også modtaget flere klager, der er blevet videresendt til en anden retspræsident eller klagemyndighed som værende rette klageinstans. Desuden har præsidenten modtaget en række henvendelser fra primært privatpersoner, der har været utilfreds med en rets judicielle afgørelser, og som præsidenten har vejledt om mulighederne for eventuelt at appellere afgørelsen eller f.eks. søge Procesbevillingsnævnet om anke- eller kærretilladelse. I disse sager har der ikke været indledt en klagesagsbehandling i medfør af retsplejelovens § 48.

c. Beskikkelse af sættemere.

Præsidenten foretog i 2004 i medfør af retsplejelovens § 46 i alt 179 beskikkelser af sættemere, fordi byretsdommere var inhabile.

I 2003 og 2004 blev der meddelt henholdsvis 136 og 167 sådanne beskikkelser.

d. Rejsedommerordningen.

Præsidenten varetager administrationen af rejsedommerordningen i landsretskredsen. Til denne ordning er knyttet 2 rejsedommere, der er ansat henholdsvis ved Retten i Århus og Retten i Aalborg til fortrinsvis at varetage opgaver som yderligere dommer ved en byret, når byrettens forhold tilsiger det. Rejsedommerne i Jylland har i 2005 uden for deres hjemmested afviklet straffesager i ca. 125 dage og civile sager i ca. 10 dage.

7. Vestre landsrets nuværende lokaleforhold i Viborg og behovet for en forbedring heraf.

Vestre Landsret har gennem længere tid måttet konstatere et væsentligt behov for forbedring af de lokalemæssige forhold navnlig i Viborg. Spørgsmålet har da også været nævnt i flere af de offentliggjorte handlingsplaner.

En mere detaljeret gennemgang af de nuværende lokaler, vurderingen af de nuværende lokaleforhold og et forslag til løsning af lokaleproblemerne er omtalt i Virksomhedsregnskabet for 2004. Nærmere oplysninger herom kan fås på landsrettens hjemmeside - www.vestrelandsret.dk.

Den foreslåede løsning er udarbejdet i et tæt samarbejde mellem landsretten, Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen samt med inddragelse af Viborg Kommune og Viborg Amtskommune. Forslaget omfatter en samlet løsning med en tilbygning til Vestre Landsrets nuværende hovedbygning og en ombygning af denne. En gennemførelse af dette forslag vil efter landsrettens opfattelse gøre det muligt at opfylde de krav og ønsker, som med rette kan stilles til en tidssvarende udformning og indretning af landsrettens lokaler.

Domstolsstyrelsen har i september 2004 sendt løsningsforslaget til Justitsministeriet med henstilling om, at der snarest tilvejebringes det fornødne bevillingsmæssige grundlag for en gennemførelse af projektet.

Justitsministeriet satte imidlertid behandlingen af forslaget i bero på arbejdet med domstolsreformen.

I de almindelige bemærkninger - pkt. 11.3 om retternes bygninger under afsnit III - til det udkast til forslag om Politi- og domstolsreformen, som Justitsministeriet sendte i høring i december 2005 er bl.a. anført, at retternes nuværende bygninger på en række områder ikke er tidssvarende, og at retterne i forbindelse med en reform vil skulle have mere tidssvarende bygninger, som i højere grad skal være tilpasset de særlige opgaver, der løses ved retterne. Dette indebærer bl.a. - hedder det i udkastet - at retternes bygninger bør være indrettet således, at der både i byretter og landsretter er mulighed for etablering af tilfredsstillende domstolsfaciliteter i form af bl.a. vidneventerum.

Ikke mindst på baggrund af disse betragtninger er det skuffende, at der i forbindelse med det foreliggende udkast til reformforslaget ikke ses at være taget de fornødne skridt til at sikre, at også Vestre Landsrets bygningsmæssige forhold vil kunne opfylde de anførte krav. Landsretten har da også i sit høringssvar givet udtryk for denne opfattelse.

Det skal understreges, at landsretten selvsagt er enig i, at de nye byretter har et stort behov for samlede og tidssvarende lokalemæssige forhold, men det er efter landsrettens opfattelse afgørende, at sådanne forhold også sikres for landsretten, som efter domstolsreformen vil være den endelige instans for en stadig større del af alle sager.

Landsretten anser den nuværende situation med hensyn til de bygningsmæssige forhold for uholdbar og finder det derfor nødvendigt, at der snarest tages skridt til at sikre en påkrævet og nødvendig forbedring af landsrettens lokaleforhold i Viborg således, at der sikres landsrettens brugere og medarbejdere en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for landsrettens retssagsbehandling og øvrige funktioner.

Der har i øvrigt i hele forløbet været enighed mellem Domstolsstyrelsen og landsretten om, at den nuværende lokalemæssige situation ikke er holdbar, og at alternativet til en løsning som foreslået derfor ikke er den nuværende lokalemæssige situation, men tilvejebringelse af en anden lokalemæssig løsning.

8. Handlingsplaner for 2005 og opfyldelsen af disse.

Landsrettens arbejde med handlingsplaner og justeringer af disse foregår løbende bl.a. i forbindelse med drøftelser i landsrettens samarbejdsudvalg. Som et led i dette arbejde er det besluttet, at årets handlingsplan fremover offentliggøres mindst 2 gange årligt, idet gennemførte tiltag skal udgå, og nye initiativer skal tilføjes i kommende udgaver af handlingsplanen således, at den aktuelle udgave af handlingsplanen fortrinsvis vil indeholde beskrivelser af de initiativer, der endnu ikke er gennemført.

I overensstemmelse hermed har landsretten i 2005 offentliggjort Handlingsplan I for 2005 og Handlingsplan for 2005/2006. Handlingsplanerne er offentliggjort på landsrettens hjemmeside - www.vestrelandsret.dk

Handlingsplanerne indeholder en række mål for sagsbehandlingstider. Herom og om opfyldelsen af disse målsætninger henvises til det, der er anført ovenfor i afsnit 3.

Endvidere indeholder handlingsplanerne en lang række andre mål opstillet med fokus på (anden) kvalitetssikring, brugernes behov, kontakt til samarbejdspartnere, produktivitet og fleksibilitet, trivsel blandt medarbejderne og enkle og klare arbejdsgange samt andre tiltag til en effektiv resurseudnyttelse.

De mange mål – og status med hensyn til opfyldelsen deraf – kan summarisk sammenfattes således for de tiltag, der er eller skulle være iværksat eller gennemført i 2005:

a. Tiltag beskrevet i Handlingsplan I for 2005

- Revision af vejledningen med praktiske vink til domsskrivning afsluttes. Tidsfrist: 1. kvartal 2005. **Gennemført**
- Sprogpolitikken for Danmarks Domstole indarbejdes i retsafdelingernes standardbreve m.v.. Tidsfrist: 1. kvartal 2005 eller senest i forbindelse med, at retsafdelingerne overgår til at benytte Word som eneste tekstbehandlingsprogram. **Iværksat og fortsættes.**
- Udskiftning af det elektroniske registrerings- og søgesystem til bibliotekets bog- og materialesamling (jf. afsnit 1.1). Tidsfrist: Senest 3. kvartal 2005. **Arbejdet er indledt og ventes afsluttet i 2006.**
- Fortsat fokus på løbende og relevant feedback til landsrettens administrative medarbejdere, konstituerede dommere og dommerfuldmægtige (jf. afsnit 1.1). Tidsfrist: Straks. **Iværksat og fortsættes.**
- Vurdering af behov for journaliseringsvejledning til sager omfattet af landsrettens såkaldte præsidentjournal. Tidsfrist: 3. kvartal 2005. **Gennemført.**
- Ændring af de fortrykte oplysninger på sagsomslagene til retsafdelingernes sager. Tidsfrist: 1. kvartal 2005. **Gennemført.**
- Revision af vejledning om behandling af civile sager ved Vestre Landsret). Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Udskudt foreløbigt til 2006.**
- Undersøgelse af mulighederne for at fortsætte en udvikling mod stadig bedre målopfyldelse med hensyn til sagernes gennemløbstid. Tidsfrist: Straks. **Iværksat og fortsættes.**
- Øget brug af landsrettens intranet og e-mail til intern kommunikation. Tidsfrist: Straks. **Iværksat og fortsættes.**
- Forbedring af IT-bistanden på bitingstederne i Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg. Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Gennemført.**
- Retssafdelingernes standardbreve m.v. overgår til at blive udarbejdet med Word som tekstbehandlingsprogram. **Udskudt til 2006.**

- Overvejelser i arbejdsgruppe om landsrettens fremtidige sektionsstruktur afsluttes. Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Udskudt til 2006.**
- Sammenskrivning af de eksisterende politikker m.v. vedrørende personale og udarbejdelse af en flekstidsaftale for det administrative personale. Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Gennemført.**
- Vedtagelse af arbejdsmiljøpolitik. Tidsfrist: 1. kvartal 2005. **Gennemført.**
- Iværksættelse af ny arbejdspladsvurdering. Tidsfrist: 1. kvartal 2005. **Gennemført.**
- Afklaring af mulighederne for tilbygning til og ombygning af hovedbygningen i Viborg. Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Udskudt.**
- Evaluering af den nuværende form for landsrettens udtalelser om konstituerede dommere og dommerfuldmægtige. Tidsfrist: 2005. **Indledt og fortsættes.**
- Udarbejdelse af vejledning om den praktiske fremgangsmåde ved offentliggørelse af afgørelser på landsrettens hjemmeside. Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Udskudt til 2006.**
- Udbud af landsrettens rengøringsopgaver forberedes. Tidsfrist: 2005. **Udskudt til 2006.**
- Revision af husaftale for de administrative medarbejdere Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Gennemført.**
- Klargøring til aflevering til Landsarkivet af sager fra årene 1981 til 1985. Tidsfrist: 1. halvår 2005. **Gennemført.**

b. Tiltag beskrevet i Handlingsplan for 2005/2006, som skal indledes eller gennemføres i 2005 og som ikke allerede er beskrevet i Handlingsplan I for 2005.

- Opfølgning på brugerundersøgelsen 2005 for landsretten. Tidsfrist: 1. halvår 2006. **Arbejdet indledt.**
- Nye tiltag til dokumentation og måling af kvalitet ved landsretten overvejes. Tidsfrist: 2006. **Arbejdet indledt**
- Opfølgning på arbejdspladsvurdering 2005. Tidsfrist: 2006. **Arbejdet indledt**

9. Sammenfattende vurdering af udviklingen i 2005 samt forventningerne til de kommende år.

a. Udviklingen i 2005.

Sagsudviklingen.

Sagsudviklingen i 2005 har været præget af en øget afvikling af straffesager. Dette har selvsagt også haft betydning for de civile sager, der ikke er så generelt hastende som tilfældet i almindelighed er for straffesager.

Antallet af verserende **civile sager** er steget lidt - knapt 3 % - i løbet af 2005. Dette skyldes som nævnt bl.a. en større afvikling af straffesager. Dette forhold og udviklingen i sagsbeholdningen i civile sager skal dog vurderes på baggrund af den generelt positive udvikling i de senere år.

Andelen af almindelige civile 1. instanssager, som har kunnet slutes med opfyldt målsætning, er yderligere steget i 2005 til 60 % mod 58 % i 2004 og 14 %, da arbejdet med opstilling af egentlige målsætninger for gennemløbstider blev sat i værk i 2000. Også andelen af ægteskabssager med opfyldt målsætning er steget og var i 2005 76 % mod 70 % i 2004 og 59 % i 2000. For de almindelige civile ankesager er der tale om et fald i andelen af sager med opfyldt målsætning fra 67 % i 2004 til 62 % i 2005. Dette skal dog ses i sammenhæng med, at målopfyldelsen for disse sager var 28 % i 2000.

Antallet af verserende **straffesager** er faldet med ca. 7 % i 2005. Dette er sket samtidig med en øget tilgang af nye domssager og samtidig med, at landsretten også i 2005 har afviklet nogle længerevarende nævninge- og domsmandssager.

Gennemløbstiderne i afgjorte straffesager har i alt væsentligt kunnet fastholdes på et gennemsnitligt niveau omkring 4 måneder og med en generelt nedadgående tendens set i forhold til 2. halvår 2004.

Personalenormativer og sager pr. årsværk.

Antallet af medarbejdere (årsværk) har været en smule lavere i 2005 set i forhold til 2004. Det gælder både for jurister og kontorphonale. Det er vurderingen, at denne forskel ikke overstiger de udsving, der naturligt vil forekomme i en institution af landsrettens størrelse.

Vurderingen af udviklingen i afgjorte sager pr. årsværk er i dette embedsregnskab foretaget på grundlag af den foreliggende version af den - ikke færdige - model med vægtning af forskellige sagstyper, som landsretterne er ved at udvikle i samarbejde med Domstolsstyrelsen.

Anvendt på 2005 og - til sammenligning - 2004 er hovedtendensen i udviklingen, at der for både jurister og administrative medarbejdere er anvendt lidt mere tid på straffesager og mindre tid på

civile sager i 2005 sammenlignet med 2004. Dette stemmer med det, der er anført foran om øget indsats i forhold til afvikling af de generelt mere hastende straffesager. For begge personalegrupper viser antallet af vægtede sagsenheder pr årsværk et samlet fald i størrelsesordenen 5 % fra 2004 til 2005. Dette må dog ses i lyset af den usikkerhed, der er knyttet til modellen.

Landsrettens dommerstillinger – 38 faste dommerstillinger (foruden stillingen som præsident) og 10 sædvanlige konstitutionsstillinger samt de særlige advokatkonstitutionsstillinger – er fordelt på 12 almindelige retsafdelinger, to afdelinger, der også behandler en forholdsvis stor andel af kæremålene, samt den særlige forberedelsesafdeling. Hertil kommer en ikke sjælden brug af konkrete ekstraafdelinger (de såkaldte A-afdelinger) navnlig, men ikke blot i forbindelse med afviklingen af sådanne særligt hastende sager, der vanskeligt kan indpasses i de almindelige berammelser. En så intensiv udnyttelse af dommerressourcerne - og dermed også af de administrative medarbejdere - er i sig selv problematisk for arbejdstilrettelæggelsen på de enkelte afdelinger. På denne baggrund og for også i øvrigt at kunne sikre en sagsafvikling, som opfylder de krav til kvalitet mv., som må stilles til landsrettens sagsbehandling, har man da også i 2005 søgt brugen af de særlige ekstraafdelinger begrænset.

Bygningsmæssige forhold.

Landsrettens bygningsmæssige situation i Viborg er blevet nøje gennemgået i 2004 i forbindelse med, at der i et samarbejde mellem landsretten, Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen er blevet udarbejdet et forslag til en løsning med en tilbygning til Vestre Landsrets nuværende hovedbygning og en ombygning af denne. En gennemførelse af dette forslag vil efter landsrettens opfattelse gøre det muligt at opfylde de krav og ønsker, som landsrettens brugere og medarbejdere med rette kan stille til en tidssvarende udformning og indretning af landsrettens lokaler. Løsningsforslaget er sendt til Justitsministeriet med Domstolsstyrelsens anbefaling, og sagen har herefter afventet en afklaring i regeringen af de bevillingsmæssige muligheder. Denne afklaring er af regeringen blevet kædet sammen med gennemførelsen af domstolsreformen. Det er derfor skuffende og særdeles beklageligt, at der i forbindelse med det nu foreliggende udkast til lovforslag om denne reform ikke er taget skridt til at sikre den helt nødvendige forbedring af landsrettens bygningsmæssige forhold.

b. Forventningerne til de kommende år.

Regeringen vil den 1. marts 2006 fremsætte lovforslag om Politi- og domstolsreformen til ikrafttræden den 1. januar 2007. Efter alt at dømme bliver 2006 således det sidste år før domstolsreformens ikrafttræden.

Reformen betyder, at landsretterne fremover bliver den endelige instans i flere sager. Det gælder både civile sager og straffesager. Efter reformen vil landsretterne således indtage en endnu mere afgørende og central position som den instans, der for det meget store antal sagers vedkommende skaber, opretholder og udbygger retspraksis.

Landsretten har i sit høringssvar over et udkast til lovforslaget om bl.a. domstolsreformen udtalt, at det er den almindelige opfattelse i landsretten, at domstolsreformen er en tiltrængt og spændende reform, som rigtigt gennemført og under forudsætning af, at domstolene tilføres de fornødne resurser, vil kunne skabe grundlaget for et fremtidigt domstolssystem, der på en måde, som både er retssikkerhedsmæssig forsvarlig og effektiv, og i rammer, der er tidssvarende, funktionelle og brugervenlige, vil kunne løfte de opgaver, som domstolene skal kunne varetage i et moderne samfund.

Reformen vil bl.a. betyde, at alle civile 1. instanssager skal anlægges ved byretterne, der derefter kan tage stilling til, om en sag er så principiel, at den bør henvises til landsret til videre behandling og afgørelse og med mulighed for efterfølgende direkte indbringelse for Højesteret. Reformen vil således medføre et fald i landsrettens civile 1. instanssager, men dette fald i 1. instanssager vil dog i et vist omfang blive modsvaret af et forventet øget antal ankesager.

De nye regler omfatter sager, der anlægges efter lovens ikrafttræden. Endvidere vil en særlig overgangsordning betyde, at sager anlagt ved landsretten efter den 1. juli 2006 i visse tilfælde vil kunne henvises til fortsat behandling ved byretterne efter lovens ikrafttræden.

Uanset den foreslåede overgangsordning vil der imidlertid ved lovens ikrafttræden den 1. januar 2007 versere et større antal civile 1. instanssager, som landsretten skal færdiggøre, uanset at sådanne sager fremover vil skulle behandles i første instans ved byretterne. Det skønnes, at denne sagsbeholdning vil modsvare, hvad der normalt vil kunne afvikles på op mod et par år.

Landsretten forudsætter at den tilpasning af landsrettens resurser, der er et led i domstolsreformen, sker med hensyntagen hertil.

Landsretten har i høringsvaret over udkastet til bl.a. domstolsreformen endvidere anført, at resursetilpasningen bør søges gennemført således, at der skabes mulighed for, at landsretten hurtigt vil kunne nå frem til sagsbehandlingstider af en mere acceptabel længde. Landsrettens kapacitet til afvikling af mundtlige (doms)forhandlinger har selvsagt meget betydelig sammenhæng med antallet af dommere, og for lange sagsbehandlingstider i sager, der skal sluttes efter en mundtlig (doms)forhandling, har i al for lang tid været et stort problem for landsretten. Sagsbehandlingstiderne er ganske vist i de senere år blevet markant kortere i mange sager, men det er stadig således, at mange civile ankesager tager op mod et år og de fleste 1. instanssager op mod to år. Det er landsrettens opfattelse, at man bør være opmærksom herpå ved tilpasningen af landsrettens resurser til den nye ordning, og at landsrettens resurser bør søges tilpasset på en sådan måde, at landsretten i tilknytning til reformen vil få mulighed for at nå frem til sagsbehandlingstider på omkring 6 måneder i de fleste ankesager og på omkring 1 år i mange 1. instanssager.

Domstolsreformen vil endvidere betyde en ændret behandling af nævningesager. Disse sager vil fremover skulle behandles i 1. instans af byretterne, men med mulighed for anke - også af skyldspørgsmålet - til et nævningeting i landsretterne. Disse regler træder imidlertid først i kraft i 2008.

Den usikkerhed, der på nuværende tidspunkt er - og nødvendigvis må være - om de enkelte elementer i domstolsreformen og om den resurse-mæssige tilpasning til reformen, betyder, at det reelt ikke er muligt at opstille valide skøn over udviklingen i de nærmeste år. Landsretten vil selvsagt følge udviklingen nøje og fortsat bestræbe sig på at fastholde en overordnet udvikling, som med respekt for kvaliteten i sagsbehandlingen og afgørelserne sigter mod nedbringelse af sagsbeholdningen og mod stadig kortere gennemløbstider navnlig i de almindelige civile 1. instanssager og ankesager.

Det er endelig landsrettens forventning, at der nu skabes den fornødne afklaring af, hvorledes landsrettens lokalemæssige situation i Viborg kan forbedres. Landsretten og dens medarbejdere og brugere har med tålmodighed afventet en sådan afklaring. Denne tålmodighed må imidlertid

ikke forveksles med en accept af de nuværende forhold. Det er efter landsrettens opfattelse helt nødvendigt, at der snarest tages skridt til at sikre en påkrævet og nødvendig forbedring af landsrettens lokaleforhold i Viborg således, at der sikres landsrettens brugere og medarbejdere en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for landsrettens retssagsbehandling og øvrige funktioner, og det er fortsat landsrettens opfattelse, at denne forbedring bedst opnås ved en løsning, der vil betyde en samling af landsrettens lokaler i Viborg i én bygning.